

Në bazë të nenit 24 paragrafi (2) të Ligjit për mësimdhënësit dhe bashkëpunëtorët profesional në shkollat fillore dhe të mesme (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 161/2019), ministri i Arsimit dhe Shkencës miratoi

RREGULLORE
për kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësve
në shkollat fillore dhe të mesme sipas fushave

Neni 1

Kjo rregullore përcakton kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësve në shkollat fillore dhe të mesme sipas fushave (në tekstin e mëtejme: kompetencat themelore profesionale).

Neni 2

Kompetencat themelore profesionale përfshijnë njohuritë, aftësitë dhe shkathtësitë bazë që zotëron mësimdhënësi për të qenë në gjendje të kryejë me cilësi profesionin e mësimdhënësit.

Kompetencat kryesore profesionale përfshijnë vlerat profesionale, njohuritë dhe mirëkuptimin profesional, si dhe aftësitë dhe shkathtësitë profesionale në fushat e mëposhtme.

1. Njohuri për lëndën dhe sistemin arsimor;
2. Mësimi dhe mësimdhënia;
3. Krijimi i një mjedisi stimulues mësimor;
4. Përfshirja sociale dhe arsimore;
5. Komunikimi dhe bashkëpunimi me familjen dhe komunitetin;
6. Zhvillimi dhe bashkëpunimi profesional.

Neni 3

- Në fushën e njohurive për lëndën dhe sistemin arsimor përfshihen dy nënfusha:
- njohja e lëndës dhe
- njohuri për sistemin arsimor.

Kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësit nga nënfusha e njohurive lëndore kanë të bëjnë me njohjen e qëllimit dhe bazës së përmbajtjes së lëndës, të kuptuarit e strukturës së saj në ndryshim, integrimin, gjetjen, lidhjen dhe plotësimin e qëllimeve të lëndës me lëndët e tjera, si dhe përdorimin e procedurat sa më të përshtatshme për realizimin e mësimdhënies së lëndës mësimore përkatëse, për ta bërë atë interesante dhe tërheqëse për nxënësit.

Kompetencat themelore profesionale nga nënfusha e njohurive për sistemin arsimor kanë të bëjnë me njohjen dhe respektimin e akteve ligjore dhe nënligjore, si dhe të dokumenteve të tjera të përcaktuara, përmes të cilave sigurohet realizimi i qëllimeve të edukimit dhe edukimit.

Kompetencat themelore profesionale që duhet të zotërojë mësimdhënësi i kësaj fushe jepen në Shtojcën nr. 1 dhe janë pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

Neni 4

Në fushën Të nxënit dhe mësimdhënies përfshin katër nënfusha:

- planifikimi dhe përgatitja e mësimdhënies,
- realizimi i mësimdhënies,
- vlerësimi i nxënësve dhe
- njohja e nxënësve dhe plotësimi i nevojave të tyre.

Kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësit nga nënfusha e planifikimit dhe përgatitjes së mësimdhënies i referohen mënyrës së planifikimit të mësimdhënies, njohjes së komponentëve të planifikimit dhe llojeve të planifikimit të mësimdhënies.

Kompetencat themelore profesionale të mësuesit nga nënfusha e zbatimit të mësimdhënies i referohen njohjes dhe përdorimit të strategjive moderne për zbatimin e mësimdhënies, njohjes së qasjeve didaktike - metodike specifike për lëndën mësimore dhe teknologjisë edukative të përshtatshme për lëndën mësimore.

Kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësit nga nënfusha e vlerësimit të nxënësve i referohen njohjes së metodave dhe teknikave moderne dhe të ndryshme të monitorimit dhe vlerësimit të nxënësve, mundësive dhe kufizimeve të tyre, si dhe njohjes së standardeve të përcaktuara për arritjet dhe për diagnostikimin, vlerësim formues dhe përmblendhës.

Kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësit nga nënfusha e njohjes së nxënësve dhe përmbushja e kërkesave të nxënësve kanë të bëjnë me njohjen e karakteristikave të tyre zhvillimore, dallimet

individuale, interesat dhe përvojat e mëparshme të nxënësve, njohuritë e reja shkencore për të nxënit dhe mësimdhënien dhe zhvillimin e nxënësve si dhe të kuptuarit e nevojës për këshillim në karrierë e të rinjve.

Kompetencat bazë profesionale në këtë fushë jepen në bashkëlidhjen nr. 2 dhe janë pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

Neni 5

Në fushën e krijimit të një mjedisi stimulues për të mësuar, mbulohen dy nënfusha:

- krijimi i një mjedisi të sigurt dhe stimulues për të mësuar dhe
- klima e shkollës.

Kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësit nga nënfusha e krijimit të një mjedisi mësues të sigurt dhe stimulues kanë të bëjnë me të kuptuarit e mënyrave në të cilat mjedisi nxit dhe mundëson të nxënit, potencialet dhe mundësitë e mjeteve të ndryshme mësimore për të nxënit duke përfshirë TIK-un, njohuritë e mundshme kërcënimet për sigurinë fizike dhe psikologjike të nxënësve, si dhe njohja e mënyrave të ndryshme për të përballuar situatat e krizës në shkollë dhe mekanizmat për trajtimin e rasteve të dhunës dhe diskriminimit mbi çdo bazë.

Kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësit nga nënfusha e klimës në shkollë kanë të bëjnë me njohjen e karakteristikave dhe mënyrave të krijimit të një klime pozitive mësimore, strategjitë e menaxhimit të klasës, aktivitetet për multikulturalizëm, ndërkulturalizëm dhe integrim ndëretnik dhe pjesëmarrje demokratike në punë mësimore dhe jashtëshkollore, si dhe në të kuptuarit se komunikimi është një mjet i fuqishëm në mësim. Kompetencat e mësimdhënësit nga kjo nënfushë nënkuptojnë edhe njohjen e teknikave dhe stileve të komunikimit.

Kompetencat bazë profesionale që duhet të zotërojë mësimdhënësi i kësaj fushe jepen në Shtojcën nr. 3 dhe janë pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

Neni 6

Kompetencat themelore profesionale nga fusha e Përfshirjes Sociale dhe Arsimore i referohen njohurive të mësimdhënësit për koncepte dhe modele të ndryshme për arsimin gjithëpërfshirës, konventat për të drejtat e fëmijëve dhe antidiskriminimin, llojet e ndryshme të nxënësve që kanë nevojë për mbështetje shtesë në arsim: arsimor special, nevojat, vështirësitë në të mësuar dhe disavantazhet socio-ekonomike, si dhe të kuptuarit e faktorëve socialë dhe kulturorë dhe se si ato ndikojnë në arsimin dhe kohezionin social.

Kompetencat bazë profesionale që duhet të zotërojë mësimdhënësi i kësaj fushe jepen në Shtojcën nr.4 dhe janë pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

Neni 7

Kompetencat themelore profesionale nga fusha e Bashkëpunimit me familjet dhe komunitetin lokal i referohen njohjes së mënyrave të ndryshme të bashkëpunimit me familjen dhe komunitetin lokal dhe mundësive për pjesëmarrjen e tyre në jetën shkollore, si dhe të kuptuarit e rëndësisë së familjes dhe komunitetit lokal për jetën dhe punën në shkollë.

Kompetencat themelore profesionale që duhet të zotërojë mësimdhënësi i kësaj fushe jepen në Shtojcën nr. 5 dhe janë pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

Neni 8

Në fushën e zhvillimit profesional dhe bashkëpunimit profesional përfshihen dy nënfusha:

- zhvillimi profesional dhe
- bashkëpunim profesional.

Kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësit nga nënfusha e zhvillimit profesional i referohen njohurive të kompetencave për mësimdhënësit, modeleve dhe mundësive efektive për zhvillim profesional dhe përparim në profesionin e mësimdhënësit, si të krijoni një plan personal për zhvillim profesional dhe të zhvilloni tuajin. filozofia për profesionin, si dhe kuptimi i kompleksitetit të profesionit të mësimdhënësit dhe përgjegjësisë që ai mbart, njohuria se është e nevojshme për të plotësuar dhe përmirësuar njohuritë dhe zhvillimin e aftësive me edukim të vazhdueshëm.

Kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësit nga nënfusha e bashkëpunimit profesional i referohen njohjes së kodit të sjelljes dhe komunikimit me kolegët dhe kupton rëndësinë e bashkëpunimit me ta, në mënyra dhe forma të ndryshme.

Kompetencat bazë profesionale që duhet të zotërojë mësimdhënësi i kësaj fushe jepen në bashkëngjitjen nr.6 dhe janë pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

Neni 9

Me hyrjen në fuqi të kësaj rregulloreje pushon së vlefshmi Rregullorja për kompetencat themelore profesionale të mësimdhënësve në shkollat fillore dhe të mesme sipas fushave nr.12-11338/1 më 22.6.2015.

Neni 10

Kjo rregullore hyn në fuqi ditën e nesërme nga dita e miratimit.

Nr.18-3999/1
18.3.2020

Ministria e Arsimit dhe Shkencës

Dr. Arbër Ademi, nënshkrimi m d.v.

Shtojca nr. 1 – Fusha: Njohuri për lëndën dhe sistemin arsimor

A. Njohuri dhe mirëkuptim profesional	B. Aftësitë profesionale
Nënfusha: NJOHURI PER LENDEN MESIMORE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. njeh lëndën që u mëson nxënësve dhe di si lidhet me lëndët e tjera mësimore; 2. njeh konceptet kryesore në lëndën mësimore dhe lidhjen e tyre; 3. ndjek njohuritë e reja shkencore dhe të tjera nga lënda mësimore; 4. ndjek arritjet më të fundit tekniko-teknologjike në profesion¹; 5. di për rëndësinë e lidhjes së arsimit profesional me nevojat e tregut të punës¹; 6. kupton lidhjen ndërmjet përmbajtjeve mësimore dhe zhvillimit të karrierës së nxënësve; 7. di se çfarë është plani dhe programi mësimor dhe marrëdhëniet ndërmjet komponentëve të tyre (p.sh. qëllimet, përmbajtjet, drejtimet didaktike, konceptet, veprimtaritë); 8. njeh metodat dhe teknikat bazë të kërkimit në fushën shkencore të cilës i përket mësuesi lëndor. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. përfshin njohuritë e reja nga lënda mësimore në mënyrë të përshtatshme në mësimdhënie; 2. fokusohet në realizimin e objektivave të lëndës mësimore; 3. unifikon njohuritë për konceptet kyçe në lëndën mësimore; 4. lidh përmbajtjet mësimore për arritjen e qëllimeve ndërlëndore gjatë të gjitha aktiviteteve edukative-arsimore; 5. përdor metoda, strategji dhe teknika për fuqizimin e nxënësve për vetëprezantim; 6. lidh objektivat e mësimdhënies me arritjet më të fundit teknike-teknologjike në profesion dhe nevojat e tregut të punës¹; 7. nxit interesimin e nxënësve për lëndën; 8. zhvillon një qëndrim kritik të nxënësit për lëndën dhe i ndihmon ata ta vlerësojnë atë nga aspekti i bazës së tyre shkencore.
Nënfusha: NJOHURI PER SISTEMIN ARSIMOR	
<ol style="list-style-type: none"> 9. njeh sistemin arsimor, veçanërisht nënsistemin e arsimit në të cilin punon, duke përfshirë edhe rregullimin ligjor; 10. njeh dokumentet programore për nënsistemin e arsimit në të cilin punon; 11. kupton prirjet bashkëkohore arsimore. 	<ol style="list-style-type: none"> 9. menaxhohet sipas parimeve të përgjithshme të sistemit të edukimit dhe arsimit.

Shtojca nr.2 – Fusha e mësimdhënies dhe mësimnxënies

A. Njohuri dhe mirëkuptim profesional	B. Aftësitë profesionale
Nënfusha: PLANIFIKIMI DHE PËRGATITJA E ORES MESIMORE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. njeh komponentët për planifikim të suksesshëm të mësimdhënies; 2. njeh lloje të ndryshme të planifikimit të mësimdhënies. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. planifikon të nxënit dhe mësimdhënien sipas planeve, programeve dhe standardeve dhe sipas nevojave të nxënësve; 2. planifikon mësimdhënien dhe trajnimin praktik që do të zbatohet tek punëdhënësi²; 3. krijon lloje të ndryshme të planifikimit; 4. përzgjedh dhe përgatit metoda mësimore, strategji, teknika dhe veprimtari mësimore, mjete mësimore, materiale pune dhe instrumente për monitorimin e nxënësve në përputhje me qëllimet e përcaktuara; 5. planet e bazuara në pasqyrimin e punës së tij dhe reagimet e nxënësve.
Nënfusha: ZBATIMI I MESIMDHËNIES	
<ol style="list-style-type: none"> 3. njeh strategji moderne mësimore për zbatimin e mësimdhënies; 4. njeh qasjet didaktike-metodike specifike për lëndën mësimore; 5. njeh teknologjinë arsimore të përshtatshme për lëndën; 6. ka njohuri bazë metodologjike për integrimin e qëllimeve arsimore dhe 	<ol style="list-style-type: none"> 5. fokuson procesin e mësimdhënies dhe të nxënit të nxënësi; 6. përdor qasje dhe metoda mësimore bashkëkohore didaktike-metodike që janë në përputhje me objektivat e mësimdhënies, nevojat dhe mundësitë e nxënësve; 7. zbaton mjetet dhe pajisjet mësimore bashkëkohore;

¹Këto kompetenca u referohen vetëm mësimdhënësve të mësimdhënies praktike dhe lëndëve profesionale-teorike në shkollat e mesme profesionale.

² Këto kompetenca zbatohen vetëm për mësimdhënësit që japin mësim në shkollat e mesme profesionale.

A. Njohuri dhe mirëkuptim profesional	B. Aftësitë profesionale
<p>përmbajtje ndërlëndore.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 8. aktivizon nxënësit me pyetje të menduara mirë që nxisin procese më të larta të mendimit; 9. krijon dhe ruan një mjedis të hapur dhe stimulues që inkurajon të nxënit dhe të nxënit kritik përmes kërkimit, të mësuarit dhe pavarësisë; 10. zhvillon aftësitë e nxënësve për një nivel më të lartë të mendimit dhe zgjidhjes së problemeve; 11. i njeh nxënësit në mënyrë sistematike me disiplinën shkencore; 12. integron objektivat dhe lidh përmbajtjen lëndore me lëndët dhe përmbajtjet e tjera mësimore dhe zbatimin praktik në jetën e përditshme; 13. monitoron tendencat për profesione të ndryshme dhe zbaton siç duhet të dhënat në procesin e edukimit në karrierë; 14. e bën mësimdhënien interesante dhe nxit interesin e nxënësve për të mësuar lëndën; 15. përshtat mësimin dhe mësimdhënien me nxënësit dhe kontekstin të cilit i referohet; 16. përshtat mësimin dhe mësimdhënien me procesin e prodhimit ose të shërbimit tek punëdhënësi ku kryhet mësimi praktik dhe aftësimi i nxënësit; 17. ndërton te nxënësit standarde të larta personale për sukses, qëndrim pozitiv ndaj të nxënit dhe jashtë mësimdhënies dhe zhvillon aftësi për të mësuar gjatë gjithë jetës³; 18. planifikon dhe zbaton aktivitete shtesë që forcojnë dhe zgjerojnë njohuritë e marra (detyrat e shtëpisë, vizitat, ekskursionet, bashkëpunimin, projektet etj.).
Nënfusha: VLERESIMI I NXENESVE	
<ol style="list-style-type: none"> 7. e di se qëllimi parësor i vlerësimit është përmirësimi i arritjeve të nxënësve; 8. njeh metodat dhe teknikat moderne dhe të ndryshme të monitorimit dhe vlerësimit dhe mundësitë dhe kufizimet e tyre; 9. njeh standardet e përcaktuara për arritjet dhe për vlerësimin formues e përmbledhës. 	<ol style="list-style-type: none"> 19. ka pritshmëri të mëdha për zhvillimin dhe arritjet e nxënësve; 20. monitoron në mënyrë sistematike ecurinë e nxënësve, regjistron njohuritë dhe u jep atyre komente cilësore⁴; 21. përzgjedh dhe zbaton strategji vlerësimi të përshtatshme me objektivat; 22. përfshin nxënësit në procesin e vlerësimit dhe krijon një klimë pozitive në mënyrë që ata të demonstrojnë arritjet e tyre; 23. formon vlerësime përmbledhëse të vlefshme dhe objektive, i paraqet dhe i shpjegon; 24. analizon dhe interpreton rezultatet e vlerësimit dhe i përdor për planifikimin e procesit arsimor për përmirësimin e të nxënit të nxënësve; 25. Informon menjëherë prindërit⁵ për ecurinë e fëmijës së tyre, rregullisht dhe në mënyrë cilësore; 26. arritjet e qëllimeve arsimore për nxënësit maten përmes vlerësimit formues dhe përmbledhës; 27. vlerësimi formativ dhe diagnostikimi bëhet në kohë të duhur dhe siç duhet; 28. respekton standardet e vlerësimit në nivel shtetëror; 29. analizon dhe merr parasysh rezultatet e monitorimit dhe vlerësimit të nxënësit nga personeli profesional dhe personeli tjetër gjatë kryerjes së mësimdhënies dhe trajnimit praktik te punëdhënësi⁶.

³ Këto kompetenca u referohen vetëm mësimitdhënësve të mësimitdhënies praktike dhe lëndëve profesionale-teorike në shkollat e mesme profesionale.

⁴ E rregullt, e qartë dhe në kohë.

⁵ Prind nënkupton edhe përfaqësues ligjor, kujdestar.

⁶ Këto kompetenca u referohen vetëm mësimitdhënësve të mësimitdhënies praktike dhe lëndëve profesionale-teorike në shkollat e mesme profesionale.

A.Njohuri dhe mirëkuptim profesional	B. Aftësitë profesionale
Nënfusha: NJOHJA E NXENESVE DHE PLOTESIMI I NEVOJAVE TE TYRE	
10. njeh karakteristikat zhvillimore të nxënësve; 11. njeh dallimet individuale, interesat dhe nevojat e mëparshme të nxënësve; 12. njeh trendet aktuale të jetesës dhe nevojat e të rinjve; 13. kupton nevojën për këshillim për karrierë për të rinjtë; 14. është i përditësuar me njohuritë e reja shkencore për mësimin dhe zhvillimin e nxënësve.	30. njeh nxënësit dhe kushtet në të cilat ata jetojnë dhe vepron në mënyrë konfidenciale me të dhënat që disponojnë; 31. identifikon pikat e dobëta dhe të forta të çdo nxënësi dhe zhvillon potencialin e tij; 32. parashikon mënyrat e mundshme të reagimit të nxënësit dhe i trajton ato në mënyrën e duhur; 33. përshtat punën sipas karakteristikave zhvillimore të nxënësve me strategji dhe teknika të përshtatshme e të nxënësve dhe të mësimdhënies; 34. kujdeset për zhvillimin e përgjithshëm të nxënësit, duke përfshirë zhvillimin e tij në karrierë; 35. udhëzon nxënësit në procesin mësimor, kontribuon në sjellje pozitive; 36. motivon nxënësit për shfrytëzim aktiv të kohës së lirë; 37. dëgjon dhe respekton pikëpamjet, mendimet dhe interesat e nxënësve; 38. i ndihmon nxënësit të ndërgjegjësohen për procesin e të nxënësve dhe u mundëson nxënësve mësim dhe kërkim të pavarur.

Shtojca nr. 3 – Krijimi i një mjedisi mësimor stimulues

A.Njohuri dhe mirëkuptim profesional	B. Aftësitë profesionale
Nënfusha: KRIJIMI I MJEDISIT TE SIGURT DHE STIMULUES PER TE MESUAR	
1. kupton se si mjedisi nxit dhe mundëson të nxënësve; 2. di për potencialet dhe mundësitë e mjeteve të ndryshme e të mësuarit duke përfshirë TIK-un; 3. njeh veprimtarinë, organizimin, teknologjinë dhe pajisjet e punëdhënësve ⁷ ; 4. njeh masat e sigurisë dhe mbrojtjes në punë ⁷ ; 5. di për kërcënimet e mundshme për sigurinë fizike dhe psikologjike të nxënësve; 6. njeh mënyra të ndryshme për t'u përballur me situatat e krizës në shkollë; 7. Njeh mekanizmat për trajtimin e rasteve të dhunës dhe diskriminimit mbi çdo bazë.	1. organizon një mjedis stimulues për të mësuar (p.sh. nxit mendime të ndryshme, ka qëndrim pozitiv ndaj gabimeve etj.); 2. organizon hapësirë për mësim në përputhje me llojin e aktiviteteve dhe interesave të nxënësve; 3. siguron përdorimin e burimeve, materialeve dhe mjeteve të ndryshme në procesin mësimor, duke përfshirë përdorimin e sigurt të TIK-ut; 4. identifikon makineritë, pajisjet dhe mjetet e përshtatshme për mësimdhënien dhe trajnimin praktik të nxënësve dhe siguron përdorimin e duhur dhe shfrytëzimi të sigurt të tyre ⁷ ; 5. u jep ndihmë nxënësve në përshtatjen e mjedisit shkollor, sipas moshës së tyre; 6. merr pjesë në veprimtari të ndryshme shkollore dhe jashtëshkollore së bashku me nxënësit e tij; 7. përdor strategji të përshtatshme për ndërhyrjen e krizës në shkollë; 8. përdor mënyrat e duhura për t'u përballur me dhunën dhe diskriminimin.

⁷ Këto kompetenca u dedikohen vetëm mësimit të mësimit praktikë dhe lëndëve profesionale-teorike në shkollat e mesme profesionale.

Nënfusha: KLIMA SHKOLLORE

<ol style="list-style-type: none"> 8. njeh karakteristikat dhe mënyrat e krijimit të klimës pozitive për të nxënësit; 9. njeh strategjitë e menaxhimit të klasës; 10. kupton se komunikimi është një mjet i fuqishëm në mësim; 11. zotëron njohuri për stilet dhe teknikat e komunikimit; 12. njeh aktivitete për multikulturalizëm, ndërkulturalizëm dhe integrim ndëretnik dhe pjesëmarrje demokratike në mësimdhënie dhe punë jashtëshkollore; 13. njeh rregullat e komunikimit me punëdhënësin⁸; 14. kupton se klima në klasë më së shumti varet nga mësimdhënësi; 15. është një model për etikën dhe ndershmërinë. 	<ol style="list-style-type: none"> 9. krijojnë një klimë pozitive punë në klasë në përputhje me nevojat e të gjithë nxënësve; 10. respektojnë personalitetin e nxënësit, nxit dhe zhvillojnë besimin dhe respektin për veten e tij; 11. së bashku me nxënësit vendos rregullat e sjelljes në klasë dhe shërben si model për respektimin e tyre; 12. përdor strategji që promovojnë respektimin e dallimeve, multikulturalizmin, ndërkulturalizmin, integrimin ndëretnik dhe ndërkulturore dhe vlerat demokratike; 13. përdor strategji të ndryshme për zgjidhjen e konflikteve dhe i zhvillojnë ato me nxënësve; 14. krijojnë kushte që nxisin ndjenjën e përkatësisë, respektin reciprok dhe kontributin në komunitetin e shkollës; 15. inkurajojnë dhe mbështet punën e ekipit me nxënësve; 16. përdor teknika apo stile të përshtatshme komunikimi në varësi të nxënësve dhe situatës; 17. përdor strategji komunikimi për të respektuar dallimet kulturore dhe gjinore që mund të ndikojnë në klimën e klasës; 18. promovon vlerat pozitive, qëndrimet dhe sjelljet e pritura nga nxënësit, e bazon komunikimin me nxënësit në respekt dhe vëmendje; 19. përdor mjete bashkëkohore të komunikimit (e-mail, rrjete sociale, blogje etj.).
--	---

Shtojca nr. 4 – Përfshirja sociale dhe arsimore

A. Njohuri dhe mirëkuptim profesional	B. Aftësi profesionale
Nënfusha: PERFSHIRJE SOCIALE DHE ARSIMORE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. njeh koncepte dhe modele të ndryshme për arsimin gjithëpërfshirës; 2. kupton faktorët socialë dhe kulturorë, si ndikojnë në edukimin dhe edukimin dhe si kontribuojnë në kohezionin social; 3. njeh nxënësit që kanë nevojë për mbështetje shtesë në arsim: nevoja të veçanta arsimore, vështirësi në të nxënë dhe mangësi për shkaqe socio-ekonomike; 4. njeh Deklaratën Universale të Drejtave të Njeriut dhe Konventën për të Drejtat e Fëmijës. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. merr pjesë në procesin e identifikimit të nevojave specifike arsimore së bashku me shërbimin profesional dhe përdor metoda të ndryshme për diferencimin dhe individualizimin e mësimdhënies; 2. merr pjesë në ekipe për zhvillimin e planeve individuale arsimore; 3. punon në ekipe shkollore gjithëpërfshirëse; 4. ofron mundësi të barabarta për çdo fëmijë dhe familje për të marrë pjesë në aktivitete mësimore dhe jashtëmësimore, pavarësisht nga aftësitë psike-fizike, gjinia, prejardhja etnike, kultura, gjuha amtare, feja, struktura familjare, statusi social dhe ekonomik; 5. përgatit nxënësit për pranimin e fëmijëve nga grupet e rrezikuara dhe fëmijëve me nevoja të veçanta arsimore.

⁸ Këto kompetenca zbatohen vetëm për mësime dhënësit që japin mësim në shkollat e mesme profesionale.

Shtojca nr. 5 – Komunikimi dhe bashkëpunimi me familjen dhe komunitetin

A. Njohuri dhe mirëkuptim profesional	B. Aftësitë profesionale
Nënfusha: BASHKËPUNIMI ME FAMILJET DHE KOMUNITETI VENDOR	
<ol style="list-style-type: none"> 1. kupton rëndësinë e familjes dhe të bashkësisë lokale për jetën dhe punën e shkollës; 2. njih mënyrat e bashkëpunimit me familjen dhe komunitetin lokal dhe mundësitë e pjesëmarrjes së tyre në jetën shkollore; 3. njih mjedisin e punës për të cilin nxënësit arsimohen në profesion⁹; 4. zotëron njohuri dhe aftësi komunikuese. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. nxit besimin dhe mirëkuptimin për ndërtimin e partneriteteve me komunitetin lokal dhe familjet; 2. zhvillon bashkëpunim efektiv me familjet dhe anëtarët e komunitetit në punën e shkollës; 3. komunikon me familjet në mënyrën e duhur me respekt dhe vëmendje; 4. bashkëpunon me mjedisin vendas, partnerët socialë dhe institucionet e tjera përkatëse brenda dhe jashtë vendit⁹; 5. bashkëpunon me punëdhënësit për zbatimin e mësimit praktik⁹.

Shtojca nr. 6 – Zhvillimi dhe bashkëpunimi profesional

A. Njohuri dhe mirëkuptim profesional	A. Aftësitë profesionale
Nënfusha: ZHVILLIMI PROFESIONAL	
<ol style="list-style-type: none"> 1. kupton kompleksitetin e profesionit të mësimit dhe përgjegjësinë që ai mbart; 2. njih kompetencat për mësimit; 3. njih modele dhe mundësi efektive për zhvillim dhe përparim profesional në profesionin e mësimit; 4. informohet për ngjarjet profesionale në arsim; 5. plotëson dhe përmirëson njohuritë dhe aftësitë me edukim të vazhdueshëm; 6. di të bëjë plan personal për zhvillimin profesional dhe të zhvillojë filozofinë e tij për profesionin. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. përmirëson vazhdimisht praktikën e vet pedagogjike bazuar në monitorimin e ndryshimeve dhe risive në sistemin arsimor, bazuar në reflektim dhe vetëvlerësim; 2. përmirëson vazhdimisht njohuritë e marra nëpërmjet formimit profesional (formal dhe informal); 3. identifikon nevojat e veta arsimore dhe planifikon zhvillimin personal profesional; 4. zhvillon dhe zbaton aftësi reflektuese për të analizuar dhe përmirësuar praktikën e vet; 5. përparon njohuritë dhe aftësitë profesionale nëpërmjet mësimit dhe trajnimit të drejtpërdrejtë praktik te një punëdhënës¹⁰; 6. inkurajon dhe zbaton kërkimin dhe mësimin e përbashkët për të përmirësuar praktikën e mësimit; 7. pasuar nga literatura profesionale nga lënda mësimore dhe literaturë tjetër pedagogjike-psikologjike.
Nënfusha: BASHKËPUNIM PROFESIONAL	
<ol style="list-style-type: none"> 7. njih kodin e komunikimit me kolegët dhe kupton rëndësinë e bashkëpunimit me ta; 8. informohet për shoqatat profesionale të mësimit. 	<ol style="list-style-type: none"> 8. promovon në mënyrë aktive marrëdhëniet kolegjiale dhe bashkëpunon me kolegët; 9. respekton etikën profesionale dhe sillet me përgjegjësi ndaj detyrave dhe kolegëve; 10. është anëtar i shoqatave profesionale të mësimit; 11. bashkëpunon me profesionistë, persona, institucione, organizata dhe kompani-firma brenda dhe jashtë shkollës.

⁹ Këto kompetenca u dedikohen vetëm mësimit të mësimit praktikë dhe lëndëve profesionale-teorike në shkollat e mesme profesionale.

¹⁰ Këto kompetenca u dedikohen vetëm mësimit të mësimit praktikë dhe lëndëve profesionale-teorike në shkollat e mesme profesionale.